

Kuva pirstoo kielimuurin

Rohkeasti esittäytymään kansainvälisille kustantajille – vaikkapa Helsingin sarjakuvafestivaaleilla! Sarjainfo esittelee mielenkiintoisia kustantamoja ympäri maailmaa.

TEKSTI VESA KATAISTO

Suomalaisen sarjakuvan vienti on pieni ja matala, mutta tasainen virta. Itse **Jörn Donner** uskoo kotimaisten ”piirrossarjojen” (sic) leviämiseen ulkomaille, luottaen niillä olevan jopa paremmat mahdollisuudet menestyä kuin meikäläisillä dekkareilla. ”Leviävät jos ovat levitäkseen”, toteaa Donner donnermaiseen tyyliinsä Suomen Kuvalehdessä 27/2010.

Useampi kymmenen suomalaisalbumia onkin jo maailmalle päätnyt, pääosin ranskalaiselle kielialueelle. Esimerkiksi **Matti Haigelberg**, **Aapo Rapi** ja **Kati Kovács** ovat jo kohtuullisen tunnettuja nimiä ainakin keskiessä Euroopassa.

Helsingin sarjakuvafestivaalien yhteydessä kannattaa tulla esittäytymään paikalla vieraileville ulkomaisille kustantajille. Ei kuitenkaan rikastumisen toivossa, sillä niin kustantajat kuin julkaisupalkkiotkin ovat pieneköjä. Silti, tuskin oman sarjakuvansa saamisesta julki toiselle kielelle sekä yleisölle haittaakaan on.

Helsingin sarjakuvafestivaaleille on Galagon, Reproduktin ja Kuš!:n lisäksi kutsuttu myös seuraavat kustantajat:

Anatheme Books, Ranska, www.myspace.com/anathemebooks

C'est Bon Kultur, Ruotsi, www.cestbonkultur.com

Le Cinquieme Couche, Belgia, www.5c.be
Orang Magazin, Saksa, www.orang-magazin.net

Stripburger, Slovenia, www.stripburger.org

GALAGO - METSÄNPEIKKOJA AMERIKKAAN

Ruotsalainen Galago-kustantamo on saanut luoduksi varsin hyvät suhteet amerikkalaiseen Top Shelfiin ja sen myötä useamman teoksen himotuille Amerikan markkinoille. Myös ruotsalaiset kulttuurirahahanojen säätelijät ovat olleet myönteisiä **Johannes Klenellin** ja muiden galagolaisten hankkeille.

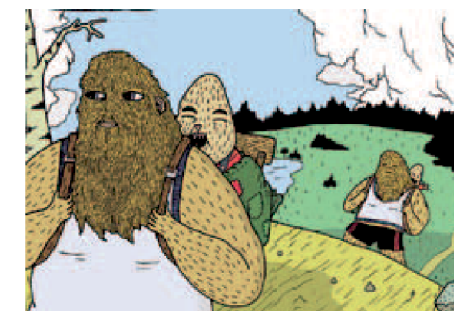
- Galago aloitti 1979, jolloin Tago-kustantamon johtaja **Rolf Claesson** perusti sen ruotsalaista sarjakuvaa julkaisevaksi lehdeksi. Kun Ordfront osti Galagon 1990-luvun lopulla, siitä tehtiin kustantamon sarjakuviin erikoistunut alamerkki, Klenell kertoo.

Häntä miellyttää Ordfrontissa erityisesti tekijöille sallittu taiteellinen vapaus. Klenell innostui Galagoa toimittaneen **Mats Jonssonin** omaelämäkerrallisesta albumista Hey Princess. Erityisesti teoksessa esitetty ajatus, että sarjakuvatoimittaja on kuin rocktähti, kolahti lujaa tuolloin 22-vuotiaan Klenellin tajuntaan. Vaikka totuus osoittautuikin toisenlaiseksi, Klenell pysyi uskollisena fanina ja kehitti lopulta ihailustaan ammatin Jonssonin tuella.

Vuosittain Galago julkaisee maksimissaan noin kymmenen teosta, ettei yhdenkään kohdalla laatu pääsisi kärsimään. Galagon ”talliin” kuuluu 15 tekijää ja heidän lisäksi muutama muu epäsuoralliseen julkaisutapaan. Kun teos on saatu julki, sille haetaan ja usein saadaankin kulttuuritukea Ruotsin valtiolta. Silti Klenell painottaa, että tämä ei koskaan ole täysin varma tapa saada kustannuksia peittoon, myynti on edelleen tärkein tekijä toiminnan jatkuvuuden kannalta.

Hän kehuu ystävyyttä ja yhteistyötä Top Shelfin kustantajien, **Chris Staroksen** ja **Brett Warnockin** kanssa.

-He ovat mainioita tyyppejä, aina tervetulleita Tukholman Small Press Expoon. Samoin me pyrimme käymään vuosittain USAssa tervehdyskäynnillä. Top Shelf levittää ja on toiminut osajulkaisijana kahdessa Northern Lights -antologiassa. Chrisiä ja Brettä kiinnostaa todella paljon mitä Ruotsissa tapahtuu juuri nyt, joten he ovat antologioiden lisäksi julkaisseet kolmea artistiamme: Jonssonia, **Simon Gärdenforsia** (*120 Days of Simon*) ja **Kolbeinn Karlssonia** (*The Troll*

King). Tulevaisuudesta ei voi tietää, mutta ystävyytemme on lujalla pohjalla, myhäilee Klenell.
www.ordfront.se

REPRODUKT - PUNK PELASTI SAKSALAISEN SARJAKUVAN

Kun oikein kovasti miettii, saattaa mieleen tulla pari-kin saksalaista sarjakuvantekijää, yleensä **Ralf König** ja **Rolf Kauka**. Germaanit ovat enemmän pilapiirros-kansaa kuin sarjallisen taiteen ystäviä.

Onneksi maasta löytyy toisinajattelijoitakin, kuten Berliinissä sijaitseva Reprodukt-kustantamo, joka on julkaissut kotimaisten ja keskieuropalaisten sarjakuvantekijöiden lisäksi sarjakuvia myös mm. **Tove Janssonilta** ja **Tommi Musturilta**. **Jutta Harms** kertoo Reproduktin historiasta näin:

-Kustantamo perustettiin vuonna 1991, ensimmäisenä julkaisimme amerikkalaisia, punk-henkisiä sarjoja kuten **Hernandezin** veljesten *Love & Rocketia*, sitten **Dan Clowesia**, **Julie Doucetia**... Nyt Reprodukt työllistää yhden kustantajan ja neljä työntekijää, sekä joukon säännöllisesti meille työskenteleviä freelancereita.

Vuosittain kustantamo julkaisee noin 30 teosta. Valtionapua Reprodukt ei ole saanut, teoskohtaisia apurahoja esimerkiksi kääntämiseen ovat myöntäneet mm. FILI sekä Ranskan ja Espanjan kulttuuriministeriöt. Toisinaan kustantamo osallistuu myös kansainvälisiin yhteispainatuksiin.

www.reprodukt.com

KUŠ! - KUMMA KANSALAINEN

Latvialainen Kuš! on outolintu; Baltian ainoa sarjakuviin erikoistunut kustantamo. Sen ensimmäinen julkaisu ilmestyi onnekaaksi arvioituna päivänä, 7.7.2007.

-Sveitsiläinen kaveri, joka ihaili suuresti Luzernin Fumetto-festivaaleja ja Zürichilaista Strapazin-lehteä muutti Latviaan. Hän havaitsi ettei sarjakuvia ollut saatavilla missään, ja koska hänellä oli aikaa sekä voimavaroja, hän ryhtyi muuttamaan tilannetta. Onneksi mukaan löytyi myös paikallisia innokkaita. Niin ryhdyttiin julkaisemaan Kuš! –antologiaa ja järjestämään sarjakuvanäyttelyitä, muistelee toimittaja **David Schilter**.

Tällä hetkellä Kuš! työllistää yhden toimittajan ja yhden taiteilijan sekä joukon vapaaehtoisia avustajia. Tähän mennessä Kuš! on julkaissut sarjakuvia noin 120 tekijältä, joista 30 on latvialaisia. Kotimaisten artistien määrä on kasvanut tasaisesti sanan leviessä. Schilterin mukaan pääpaino on baltialaisissa ja skandinaavisissa tekijöissä, mutta mukaan on mahtunut myös sarjoja Japanista, Amerikasta ja Etelä-Afrikasta.

-Joskus pystymme maksamaan sarjakuvista. Alussa

yritimme rahoittaa julkaisun ilmoitusmyynnillä, mutta taloudellinen tilanne Latviassa on hyvin tiukka. Meidän oli pakko käyttää omia rahojamme, ja muutaman numeron ilmestyttyä saimme lopulta kulttuuritukea. Se myönnetään aina projektikohtaisesti, ja jokaista antologiaa ja näyttelyä varten meidän on kamppailtava saadaksemme oman siivumme. Viimeksi olimme onnekkaita ja saimme tukeamme Latvian valtion kulttuurirahaston. Joskus rahaa on tullut myös Riian kulttuuritoimistolta. Niillä rahoilla saamme edes painokulut peittoon.

-Tavalliset latvialaiset eivät juuri tunnesarjakuvia, paitsi ehkä Mikki Hiiren, joten enemmistön mielestä sarjakuvat ovat lasten juttu. Tällaisille ihmisille Kuš! on jotain aivan outoa ja kipeää. Kuitenkin, toisinaan törmäämme sarjakuvia rakastaviin outolintuihinkin, mutta vielä on paljon sarkaa kynnettävänä tehdäksemme sarjakuvista Latviassakin suosittu ilmaismuodon, Schilter päättää.

kushkomiks.blogspot.com

